

Polecenia podsumowujące

1. Wymień przyczyny kryzysu papieżstwa w XIV w.
2. Wyjaśnij, na czym polegała wielka schizma zachodnia.
3. Scharakteryzuj przyczyny, przebieg i skutki wojny stuletniej.
4. Opisz wojnę Dwóch Róż i podaj jej następstwa.

◆ Niewola awiniońska (1309–1377)

Spór Filipa IV Pięknego z papieżem Bonifacym VIII (bulla *Unam Sanctam*, 1302).
 1309 – przeniesienie siedziby papieżstwa do Awinionu przez papieża Klemensa V.
 Uzależnienie papieża od królów francuskich.
 Kryzys w Kościele – nepotyzm, symonia, upadek autorytetu papieżstwa.
 1377 – przeniesienie siedziby papieżstwa do Rzymu przez Grzegorza XI.

◆ Wielka schizma zachodnia (1378–1417)

1378 – wybór antypapieża w Awinionie – skutkiem rozłam w Kościele katolickim.
 1414–1418 – sobór powszechny w Konstancji, wybór jednego papieża (Marcina V) w 1417 r.

◆ Wojna stuletnia (1337–1453)

Przyczyny

- spór o Gijennę i Flandrię
- pretensje króla angielskiego Edwarda III do korony francuskiej
- kryzys społeczno-gospodarczy

Przebieg

- zwycięstwo Anglii w bitwach pod Crécy (1346) i pod Poitiers (1356)
- układ pokojowy w Brétigny (1360)
- zwycięstwo Anglii w bitwie pod Azincourt (1415)
- powstanie Francuzów pod wodzą Joanny d'Arc
- odbicie twierdzy w Orleanie (1429)
- zwycięstwo Francuzów w bitwie pod Castillon (1453)

Skutki

- odebranie Anglikom przez Francuzów prawie wszystkich ziem na kontynencie
- rozwój myśli wojskowej
- wzrost znaczenia stanów w obu państwach
- kryzys w Anglii

◆ Wojna Dwóch Róż (1455–1485)

Przyczyna

- walka o tron angielski po wygaśnięciu dynastii Plantagenetów

Strony walczące

- Yorkowie (biała róża)
- Lancasterowie (czerwona róża)

Strona zwycięska

- spokrewniony z Lancasterami Henryk VII Tudor

Skutki

- wyniszczenie wielu angielskich rodów rycerskich
- nowa dynastia na tronie angielskim – Tudorowie

Polecane publikacje

- Christopher Allmand, *Wojna stuletnia. Konflikt i społeczeństwo*, Kraków 2012.
 Helen Castor, *Joanna d'Arc. Jej historia*, Kraków 2015.
 Alison Weir, *Ryszard III i księżna w Tower*, Kraków 2015.

